

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ПРОГРАМА
вступного іспиту до аспірантури
з порівняльно-історичного і типологічного мовознавства,
перекладознавства та прикладної лінгвістики

Освітньо-наукова програма: **Філологія: мовознавство, перекладознавство,
прикладна лінгвістика**
(назва освітньо-наукової програми)

Рівень вищої освіти: третій
(назва рівня вищої освіти)

Ступінь вищої освіти: доктор філософії
(назва ступеня вищої освіти)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність: 035 ФІЛОЛОГІЯ
(назва спеціальності)

па основі: ОКР Магістр / Спеціаліст

Київ – 2022

Пояснювальна записка

Вступне випробування для претендентів на навчання за освітньо-науковою програмою “Філологія: мовознавство, перекладознавство, прикладна лінгвістика” підготовки доктора філософії спеціальності 035 Філологія проводиться у вигляді усного іспиту, який охоплює нормативний зміст підготовки фахівця, передбачає комплексну перевірку теоретичних знань і практичних умінь вступників.

Мета вступного іспиту: з’ясувати рівень професійної підготовки вступників (магістрів / спеціалістів), їх відповідність стандартам вищої освіти й можливостям виконання навчального плану третього освітньо-наукового рівня. Іспит має визначити готовність до самостійної дослідницької діяльності, ступінь сформованості ключових компетентностей вступника.

Завдання іспиту:

- виявити рівень розуміння фахового курсу, уміння логічно й аргументовано викладати думки, доводити свої твердження;
- визначити уміння самостійно орієнтуватися в потоці наукової інформації;
- встановити здатність вступника використовувати теоретичні знання на практиці.

Під час іспиту оцінюються **уміння**:

- аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в порівняльно-історичному і типологічному мовознавстві, перекладознавстві та прикладній лінгвістиці;
- оцінювати історичні надбання порівняльно-історичного методу та новітні досягнення зіставно-типологічного мовознавства;
- характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та практичні аспекти мовознавства, перекладознавства та прикладної лінгвістики;
- здійснювати науковий аналіз мовного / мовленнєвого матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних;
- доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування;
- використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв’язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

Форма іспиту

Комісія надає вступнику білет (обраний ним) і листок для відповідей. Під час підготовки до відповіді не можна користуватися сторонніми джерелами інформації.

Питання комісії можуть бути спрямовані на уточнення, розширення, деталізацію та ілюстрацію відповіді вступника. Під час відповіді вступник спілкується з членами комісії, відповідає на додаткові питання та залишає листок підготовки (заповнений перед відповіддю у наданий для підготовки час, що складає 40 хвилин).

Комісія не висловлює оціночних суджень під час відповіді, не надає правильних відповідей і не коригує відповідь вступника.

Оцінка за іспит виставляється колегіально і складає середньоарифметичне від оцінок усіх членів комісії.

Форма білета

Іспит проводиться у формі усної співбесіди.

Кожен білет містить три завдання:

1) теоретико-практичне питання з порівняльно-історичного і типологічного мовознавства, у межах якого вступник висвітлює гіпотетичну концепцію свого майбутнього наукового дослідження та ймовірні результати (із зазначенням *tertium comparationis*, якщо основні здобутки майбутньої дисертації будуть базуватися на застосуванні зіставного методу);

2) теоретичне питання з перекладознавства, пов'язане із знанням перекладознавчої термінології, інструментарію, методів аналізу мовних фактів, сучасних моделей перекладу тощо;

3) теоретико-практичне питання щодо комп'ютерної обробки текстів природною мовою, використання інформаційно-пошукових та інформаційно-довідкових систем, забезпечення перекладу та ефективного зв'язку з громадськістю тощо.

Іспит може проводитися двома мовами – українською або англійською.

Мову складання обирає вступник. Процедура іспиту уніфікована для обох випадків.

Приклад білета до іспиту

1. Проблема мови-еталона у сучасній зіставній лінгвістиці.
2. Сучасні моделі перекладу: переваги й недоліки.
3. Типологія корпусів текстів і можливості використання різних типів корпусів у перекладознавстві.

Перелік питань для підготовки до вступного іспиту

Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство

1. Порівняльна лінгвістика від початків до кінця XIX ст.
2. Зіставна лінгвістика у XX – на початку XXI ст.
3. Внесок вітчизняних учених у порівняльно-історичне і типологічне мовознавство.
4. Типологія. Характерологія. Універсологія.
5. Абсолютна і відносна хронологія.
6. Типологічна класифікація мов. Мовний тип і тип у мові. Різновиди типологічної класифікації мов.
7. Порівняльно-історичний метод.
8. Методика зіставних досліджень. Зіставний метод. Проблема мови-еталона порівняння (*tertium comparationis*).
9. Голосні фонemi. Приголосні фонemi. Фонетичні процеси.
10. Типологія складів у мовах світу.
11. Суперсегментні засоби.
12. Морфологічні системи мов. Аспекти і константи зіставного дослідження морфологічних систем.
13. Частини мови в зіставному аспекті. Способи вираження граматичних значень у мовах світу.
14. Граматичні категорії в зіставному аспекті.
15. Синтаксичні системи в зіставному аспекті. Словосполучення.
16. Речення в зіставному аспекті. Головні і другорядні члени речення.
17. Речення в зіставному аспекті. Заперечені речення. *Набео-* і *esse-*конструкції.
18. Семантичний принцип зіставного дослідження словотвору. Одиниці зіставного дослідження словотвору.
19. Принципи і методи зіставного дослідження лексики.
20. Семантичний обсяг слів. Гіперо-гіпонімія. Фонова лексика. Слова-символи.
21. Полісемія. Специфіка переносних значень. Синонімія.
22. Омонімія й омографія. Міжмовна омонімія.
23. Безеквівалентна лексика. Лексичні лакуни. Емоційна лексика.
24. Фразеологія. Типи міжмовних співвідношень фразеологізмів. Національна специфіка фразеологізмів.

Перекладознавство

25. Розділи перекладознавства. Зв'язок перекладознавства з іншими галузями знань.
26. Проблема дефініції перекладу. Типологія перекладу.
27. Проблема визначення еквівалентності в перекладознавстві. Поняття *еквівалентність* й *адекватність* в перекладознавстві.
28. Типології еквівалентності в перекладознавстві. Залежність еквівалентності від типу перекладного тексту.
29. Трансформації як спосіб досягнення еквівалентності.
30. Матеріал перекладу. Функціональне призначення текстів.
31. Моделі перекладу. Денотативна (ситуативна) і семантична моделі перекладу.
32. Моделі перекладу. Інформативна і трансформаційна моделі перекладу.
33. Модель перекладу із мовою-посередником. Психолінгвістична модель перекладу.
34. Комунікативні моделі перекладу. Дискурсивна модель перекладу.
35. Установки перекладу.

36. Транслітерація як прийом відтворення графічної форми іншомовного слова. Транскрипція як прийом відтворення звукової форми іншомовного слова. Комбінація транскрипції та транслітерації. Фонографічна заміна за традицією.

37. Зміна ритміко-мелодійного малюнку віршів. Трансформації на словотвірному рівні.

38. Трансформації на морфологічному рівні: категорійна заміна в перекладі, частиномовна заміна в перекладі, заміна морфологічних засобів лексичними.

39. Трансформації на синтаксичному рівні: заміни словосполуки словом і навпаки в перекладі, заміни синтаксичного зв'язку у словосполучках і реченнях.

40. Членування речень в перекладі. Об'єднання речень в перекладі.

41. Додавання мовних одиниць і конструкцій в перекладі.

42. Перестановки в перекладі.

43. Денотативний, конотативний і номінативний аспекти лексичних трансформацій.

44. Переклад фразеологічних одиниць. Фігуративні прагматичні трансформації.

45. Прагматичні концептуальні перетворення в перекладах.

46. Аксіологічні прагматичні трансформації.

47. Мегатекстові трансформації в перекладах.

48. Типологія інформації в перекладознавстві (поняттєво-логічна, конотативна, прагматична).

Прикладна лінгвістика

49. Зв'язок і співвідношення теоретичної і прикладної лінгвістики. Моделювання і оптимізація як основні методи прикладної лінгвістики. Основні типи задач, які вирішує прикладна лінгвістика.

50. Когнітивний напрям у гуманітарних науках. Процедурне і декларативне знання. Способи його формалізації.

51. Поняття про фрейми, сценарії, плани, моделі світу.

52. Прототипи і їх різновиди як поняття когнітивної лінгвістики.

53. Моделювання комунікації (принципи, досягнення).

54. Моделювання сюжетів: ідеї В. Я. Проппа і сюжетні граматики. Гіпертекст і людська свідомість. Специфіка гіпертекстового представлення знань.

55. Типи гіпертекстів. Комп'ютерні засоби створення і підтримки гіпертекстів.

56. Природа продукування і розуміння мовлення. Опора на характеристики мовлення у прикладному моделюванні.

57. Проблеми лінгвістичної атрибуції тексту. Кількісні прийоми атрибуції.

58. Текстові корпуси і корпусна лінгвістика. Основні поняття корпусної лінгвістики.

59. Текстові корпуси і корпусна лінгвістика. Моделювання предметної області текстовим корпусом. Основні вимоги до текстового корпусу.

60. British National Corpus (www.natcorp.ox.ac.uk/using/index.html). Принципи організації.

61. Національний корпус української мови. Принципи організації, стан, можливості використання.

62. UNILEX-T як програма обробки текстів і текстових корпусів.

63. Інформаційно-пошукові системи. Інформаційно-пошукові мови.

64. Структурні компоненти словника і словникової статті (зони).

65. Частотні словники (структура, використання у прикладних цілях). Частотний словник як відображення мовної "картини світу".

66. Комп'ютерні версії асоціативних словників, можливості їх використання у прикладних цілях.

67. Термінологія, терміносистеми і їх обслуговування прикладною лінгвістикою.

68. Галузеві тезауруси і їх призначення. Структура тезаурусу за теоретичною і прикладною лінгвістикою С. Е. Нікітіної. Лінгвістичні термінологічні словники.
69. Машинний переклад як проблема прикладної лінгвістики. Машинні словники.
70. Комп'ютерна лінгводидактика (принципи, засоби).
71. Основні поняття нейролінгвістичного програмування.
72. Лінгвістичні експертизи, їх різновиди, комп'ютерна підтримка.

Інформаційні джерела для підготовки до вступного іспиту

Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство

Базові

1. Верба Л.Г. (2008). *Порівняльна лексикологія англійської та української мов*. Вінниця: Нова Книга. 88–103.
2. Кочерган М.П. (2001). Контрастивна семантика на порозі нового тисячоліття. *Проблеми зіставної семантики*. Київ: Вид. центр КДЛУ. 5. 3–8.
3. Кочерган М.П. (2003). *Загальне мовознавство: підруч.* [для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.]. [2-е вид., випр. і доповн.]. Київ: ВЦ "Академія". 464 с. (Серія "Альма-матер").
4. Кочерган М.П. (2006). *Основи зіставного мовознавства: підруч.* [для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.]. Київ: ВЦ "Академія". 424 с. (Серія "Альма-матер").
5. Корунець І.В. (2003). *Порівняльна типологія англійської та української мов: навч. пос.* Вінниця: Нова Книга. 464 с.
6. Левицький А.Е. (2008). *Порівняльна граматики англійської та української мов: підручник для студентів вищих навчальних закладів*. Київ: Київський університет. 264 с.
7. Леміш Н.Є., Зернецька А.А. (2021). Генеза поняття 'філологія'. *Збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Іноземна мова у професійній підготовці спеціалістів: проблеми та стратегії»*. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 110–113.
8. Селіванова О.О. (2010). *Лінгвістична енциклопедія*. Полтава: Дозвілля-К. 844 с.
9. Селіванова О.О. (2008). *Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підруч.* [для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.]. Полтава: Довкілля-К. 712 с.
10. Lemish N. (2021). Isomorphic and allomorphic grammatical categories of adjectives in English and Ukrainian. *The XXII International Science Conference "Interaction of society and science: prospects and problems"*, April 20–23, 2021, London, England. (601 p.). 413–416.
11. Lemish N. (2021). Isomorphic and allomorphic grammatical categories of the English and Ukrainian nouns. *Філософія мови та нові тенденції в перекладознавстві й лінгвістиці: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції*. У 2 ч. Ч. 1. Київ. 126–128.

Допоміжні

12. Алексєєва І.О. (2007). *Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови*. Вінниця: Нова книга. 328 с.
13. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. (1993). *Граматики української мови. Морфологія: Підручник*. Київ: Либідь. 334 с.
14. Вайнорене І., Леміш Н. (2021). Сучасні методологічні принципи вивчення каузальної домінанти ЕФЕКТ у мовознавстві та процедура її зіставного дослідження. *Forum Filologiczne Ateneum*. 1 (9). 141–161. (Poland).
15. Вихованець І.Р. (1993). *Граматики української мови. Синтаксис: підруч.* [для студ. філол. фак. вуз.]. Київ: Либідь. 368 с.
16. Вихованець І.Р., Городенська К.Г. (2004). *Теоретична морфологія української мови: академічна граматики української мови*. Київ: Унів. вид-во "Пульсари". 398 с.
17. Горпинич В.О. (2004). *Морфологія української мови*. Київ: Академія. 335 с.

18. Жлуктенко Ю.О. (1960). *Порівняльна граматики англійської та української мов.* Київ: Радянська школа. 212 с.
19. Загнітко А.П. (2001). *Теоретична граматики української мови. Синтаксис:* [монографія]. Донецьк: ДонНУ. 662 с.
20. Иванова Л.П. (2020). *Методология лингвистического исследования.* Киев: Изд. дом Д. Бураго. 104 с.
21. Левицкий А.Э., Славова Л.Л. (2007). *Сравнительная типология русского и английского языков: учеб. пос. [2-е изд., испр. и доп.].* Київ: Освіта України. 272 с.
22. Леміш Н.Є., Матвеева С.А., Сафонова Н.М. (2022). Обсяг значення vs смисл англійської лексеми *alienate* як юридичного терміна (сс. 10–13). *Theory and practice of modern science: collection of scientific papers “SCIENTIA” with Proceedings of the III International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2), April 1, 2022.* Kraków, Republic of Poland: European Scientific Platform.
23. Пилипчук О.А. (2012). «Порівняльна граматики української та англійської мов» професорів Ю.О. Жлуктенка (1960) і А.Е. Левицького (2008). *Іноземна філологія.* 124. 134–146.
24. Плющ М.Я. (2005). *Граматики української мови: підручник для студ. філол. спец. вищ. навч. закладів: У 2ч. Ч.1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія.* Київ: Вища школа. 288 с.
25. Плющ М.Я. (Ред.) (1994). *Сучасна українська літературна мова: підручник.* Київ: Вища школа. 413 с.
26. Харітонов І.К. (2008). *Теоретична граматики сучасної англійської мови: навч. посіб.* Вінниця: Нова книга. 352 с.
27. *Contrastive Grammar: Theory and Practice = Порівняльна граматики: теорія і практика:* навч. посіб. (2019). / авт.-сост.: Н.Ф. Гладуш, Н.В. Павлюк. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; Нац. ун-т «Києво-Могилянська акад.». Київ. 296 с.
28. Karamysheva I.D. (2017). *Contrastive Grammar of English and Ukrainian Languages.* 3rd ed., rev. Vinnytsia: Nova Knyha Publishers. 336 p.

Перекладознавство

Базові

29. Білозерська Л.П., Возненко Н.В., Радецька С.В. (2010). *Термінологія та переклад:* навч. посібник для студ. філолог. напряму підготовки. (232 с.). Вінниця: Нова Книга.
30. Гудманян А.Г., Сидорук Г.І. (2005). *Вступ до перекладознавства: Конспект лекцій (англ. мовою).* (96 с.). Київ: НАУ.
31. Зацний Ю.А., Янков А.В. (2008). *Інновації у словниковому складі англійської мови початку ХХІ століття: англо-український словник.* (360 с.). Вінниця: Нова Книга.
32. Зорівчак Р.П. (1989). *Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози).* (216 с.). Львів: Вид-во при Львів. ун-ті.
33. Карабан, В. І. (1997). *Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. Частина 1: Граматичні труднощі.* (317 с.). Флоренція; Гранада; Київ: Tempus.
34. Карабан, В. І. (2004). *Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми.* (576 с.). Вінниця: Нова книга.
35. Карабан, В. І., Мейс, Дж. (2003). *Переклад з української мови на англійську мову: Навчальний посібник-довідник для студентів вищих навчальних закладів освіти.* (608 с.). Вінниця: Нова книга.
36. Коптілов В. (2002). *Теорія і практика перекладу:* навч. посіб. (280 с.). Київ: Юніверс.
37. Корунець І.В. (2008). *Вступ до перекладознавства: підручник.* (512 с.). Вінниця: Нова Книга.

38. Литвин І.М. (2013). *Перекладознавство*: наук. пос. Черкаси: Видавництво Ю.А. Чабаненко. 288 с.
39. Максимов, С. Є. (2012). *Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту*: [навчальний посібник]. (203 с.). Київ: Ленвіт.
40. Науменко, Л. П., Гордєєва, А. Й. (2010). *Практичний курс перекладу з англійської мови на українську: навчальний посібник*. (136 с.). Вінниця: Нова Книга.

Допоміжні

41. Гудманян А.Г. (2001). *Відтворення власних назв у перекладі*: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук. Київ. 40 с.
42. Кияк Т.Р., Огуй О.Д., Науменко А.М. (2006). *Теорія та практика перекладу (німецька мова)*. Вінниця: Нова книга. 592 с.
43. Комиссаров В.Н. (1981). *Теория перевода (лингвистические аспекты) текста (на английском материале)*. Москва: Изд-во МГУ. 112 с.
44. Леміш Н.Є. (2017). Моделювання когнітивних процесів при перекладі. *Теоретична і дидактична філологія: збірник наукових праць. Серія "Філологія, Педагогіка"*. Переяслав-Хмельницький; Кременчук: Видавець ПП Щербатих О.В. 25. 227–233.
45. Леміш Н.Є. (2017). Когнітивні моделі перекладу в міжкультурній комунікації. *Поміж мов і культур: методологічний еkleктизм і міждисциплінарність сучасного мовознавства*: колективна монографія / [гол. ред. К.І. Мізін]. Переяслав-Хмельницький; Кременчук: Видавець ПП Щербатих О.В. 230–239.
46. Литвин І.Н. (2012). Проблема культурної інформації в перекладознавстві. *Язык. Текст. Дискурс*: Научный альманах Ставропольского отделения РАЛК / Под ред. Г.Н. Манаенко. 10. Ставрополь: Изд-во СГПИ. 133–139.
47. Литвин І.Н. (2012). Проблема типології інформації в теорії і практиці перекладу. *Вісник Черкаського університету. Серія «Філологічні науки»*. 7 (220). Черкаси. 133 с. 12–20.
48. Литвин І.Н. (2012). Трансформації с прагматическим компонентом в українських перекладах розповідей А. Чехова. *Вісник Черкаського університету. Серія «Філологічні науки»*. 27 (240). Черкаси. 14–20.
49. Литвин І.М. (2012). Еквівалентність фразеологічних одиниць повісті В. Шукшина «Калина красная» та її українського перекладу. *Мовознавчий вісник*: Зб. наук. пр. Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. Черкаси. 14-15. 325–331.
50. Максимов С.Є. (2007). *Усний двосторонній переклад (англійська та українська мови)*: навч. посібник. Київ: Ленвіт. 416 с.
51. Ребрій О.В. (2012). *Сучасні концепції творчості у перекладі*: монографія. Харків: Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна. 376 с.
52. Селіванова О.О. (2004). *Нариси з української фразеології (психологічний та етнокультурний аспекти)*. Київ; Черкаси: Брама. 276 с.
53. Селіванова О.О. (2011). *Основи теорії мовної комунікації*. Черкаси: Видавництво Чабаненко Ю. А. 350 с.
54. Стріха М.В. (2006). *Український художній переклад*. Київ: Факт – Наш час. 344 с.
55. Черноватий Л.М, Карабан В.І. (2010). *Переклад англійської економічної літератури*. Вінниця: Нова книга. 272 с.

Прикладна лінгвістика

Базові

56. Волошин, В. Г. (2004). *Комп'ютерна лінгвістика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів*. (382 с.). Суми: Університетська книга.
57. Дарчук, Н. П. (2008). *Комп'ютерна лінгвістика (автоматичне опрацювання тексту): підручник*. (351 с.). Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет».

58. Демська, О. (2010). *Вступ до лексикографії*. (266 с.). Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія».
59. Жуковська, В. В. (2013.) *Вступ до корпусної лінгвістики: навчальний посібник*. (142 с.). Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.
60. Зарицький, А. М. (2004). *Актуальні проблеми українського термінознавства: підручник*. (128 с.). Київ: ІВЦ «Видавництво “Політехніка”»; ТОВ «Фірма “Періодика”».
61. Засекіна, Л. В., Засекін, С. В. (2008). *Психолінгвістична діагностика: навчальний посібник*. (188 с.). Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки.
62. Калмикова, Л. О., Калмиков, Г. В., Лапшина, І. М., Харченко, Н. В. (2008). *Психологія мовлення і психолінгвістика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів*. (325 с.). Київ: Переяслав-Хмельницький педагогічний інститут, в-во «Фенікс».
63. Карпіловська, Є. А. (2006). *Вступ до прикладної лінгвістики: Комп'ютерна лінгвістика*. (188 с.). Донецьк: ТОВ Юго-Восток.
64. Коваль, Л. М. (2021). *Психолінгвістика: методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти магістерського рівня освітньо-професійної програми «Українська мова та література»*. (68 с.). Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю.В.
65. Куранова, С. І. (2012). *Основи психолінгвістики: навчальний посібник* (208 с.). Київ: ВЦ «Академія».
66. Панько, Т. І., Кочан, І. М., Мацюк, Г. П. (1994). *Українське термінознавство*. (216 с.). Львів.
67. Партико, З. В. (2008). *Прикладна і комп'ютерна лінгвістика. Вступ до спеціальності: навчальний посібник*. (224 с.). Львів: Афіша.
68. Прокопенко, А. В., Гарцунова, Л. І. (2020). *Основи інформатики та прикладної лінгвістики зі змістовим модулем: копірайтинг: конспект лекцій*. (108 с.). Суми: Сумський державний університет.
69. Філіппова, Н. М. (2004). *Вступ до прикладної лінгвістики. Моделювання у мові: навчальний посібник*. (36 с.). Миколаїв: НУК.

Допоміжні

70. Баранов, А. (2001). *Введение в прикладную лингвистику*. (360 с.). Москва: Едиториал.
71. Белянин, В. П. (2004). *Психолінгвістика: учебник*. (232 с.). Москва: Флінта.
72. Гладка, І. А. (2017). Навчання майбутніх вчителів англійської мови лексичного матеріалу на основі корпусів паралельних текстів. *Науковий журнал НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи*, (58), 49–55.
73. Горелов, І. Н., Седых, К. Ф. (2004). *Основи психолінгвістики*. (304 с.). Москва: «Лабиринт».
74. Гриців, Н. М., & Кулина, О. І. (2020). Паралельний перекладацький корпус: переваги та приклад застосування в аналізі художньої літератури. *Південний архів (філологічні науки)*, (84), 134–143.
75. Дарчук, Н. П., Лангенбах, М. О., Сорокін, В. М., & Ходаківська, Я. В. (2017). Паралельний корпус текстів ПарКУМ. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 9: Сучасні тенденції розвитку мов*, (15), 28–35.
76. Дем'янчук, Ю. І. (2016). Методика створення паралельних багатомовних корпусів для перекладу юридичних та офіційних документів. *Література та культура Полісся*, (84), 218–226.
77. Дем'янчук, Ю. І. (2017). Лексикографічні трансформації офіційно-ділових текстів під час паралельного корпусного перекладу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія»*, 1(64), 111–114.
78. Загнітко, А. П. (2012). *Словник лінгвістичної термінології: поняття і терміни у 4-х т.* Донецьк: Вид-во ДонНУ.

79. Залевская, А. А. (1999). *Введение в психолингвистику*. (382 с.). Москва: Российский государственный гуманитарный университет.
80. Захаров, В. П., Богданова, С. Ю. (2011). *Корпусная лингвистика: учебник для студентов гуманитарных вузов*. (161 с.) Иркутск: ИГЛУ.
81. Иссерс, О. С. (2017). *Теоретическая и прикладная лингвистика: курс лекций*. (312 с.). Омск: Издательство Омского государственного университета.
82. Карабан, В. І., & Карабан, А. В. (2017). Контекстуальні словники з корпусом паралельних текстів у навчанні перекладу іноземною мовою. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*, (27 (2)), 157–161.
83. Кибрик, А. Е. (2002). *Очерки по общим и прикладным вопросам языкознания (универсальное, типовое и специфичное в языке)*. Изд. 3-е, стереотипное. (336 с.). Москва: Едиториал УРСС.
84. Кочерган, М. П. (2014). *Вступ до мовознавства*. (368 с.). Київ: Видавничий центр «Академія».
85. Кульчицький, І., Ліхнякевич, І., & Данчевська, Ю. (2013). Деякі аспекти створення та використання паралельних корпусів. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*, (20), 48–52.
86. Леміш Н.Є. (2019). Фреймове моделювання синтаксичних концептів на основі корпусного підходу. *Проблеми лінгвістичної семантики: IV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (21 листопада 2019 року)*. Збірник матеріалів. (35–38). Рівне: РДГУ, 2019. 235 с.
87. Леонтьев, А. А. (1999). *Основы психолингвистики*. (287 с.). Москва: Смысл. *Українська мова: Енциклопедія (2004)*. / Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. 2-ге вид., випр. і доп. (824 с.). Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана.
88. Матвеева, С. А. (2016). Корпус паралельних текстів як інструмент перекладача. *Система і структура східнослов'янських мов*. 10. 183–189. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sissm_2016_10_25
89. Степанов, В. В., & Швачко, С. О. (2016). Фреймове моделювання концептів на матеріалі паралельного корпусу паремій. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Filtr_2016_8_1_11
90. Шведова, М. О. (2015). Індивідуальний стиль письменників-білінгвів (за матеріалами паралельних українсько-російського та російсько-українського корпусів). *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Філологія, педагогіка, психологія*. 31. 158–165. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkyu_2015_31_25
91. Широков, В. А. (1998). *Інформаційна теорія лексикографічних систем*. (331 с.). Київ: Довіра.

Інтернет-ресурси:

92. Американський національний корпус / *American National Corpus*, ANC <http://www.americannationalcorpus.org>
93. Бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова. URL: https://npu.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=242&Itemid=220&lang=ua
94. Британський національний корпус / *British National Corpus*, BNC <http://www.natcorp.ox.ac.uk>
95. *Компьютерная лингвистика №5: корпус текстов*: <https://www.youtube.com/watch?v=Hvrcl4WtMUQ> (рос. мова)
96. Користувачькі частотні словники на порталі Mova.info:

97. Корпус Ланкастер–Осло–Берген / Lancaster–Oslo–Bergen, LOB
<http://khnt.hit.uib.no/icame/manuals/lobman>
98. Корпус текстів: основні поняття:
<https://www.youtube.com/watch?v=Vm4KK6reQOs>
99. Корпуси текстів у лінгвістиці – Леся Івашкевич:
<https://www.youtube.com/watch?v=NWdRskjr6dA&t=1s>
100. Корпуси текстів української мови: 1. <http://www.mova.info/>
 2. <http://uacorporus.org/Kyiv/ua>
101. Корпусная лингвистика – Плунгян Владимир:
<https://www.youtube.com/watch?v=ico0zGpiBzc> (рос. мова)
102. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського URL:
<http://www.nbuv.gov.ua>
103. Google Академия. URL: <https://scholar.google.com>.
104. <https://www.youtube.com/watch?v=vJvVCh9Cn4g&t=1s>
105. International linguistic community online. URL: <https://linguistlist.org>.
106. Volkova L.M. *Lectures in Theoretical Grammar*. URL: www.twirpx.com.